

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-04-30
meddelad i
Vänersborg

Mål nr M 3129-06

SÖKANDE

INEOS Sverige AB, 556027-6635
444 83 Stenungsund

Ombud: advokaten [REDACTED] och jur. kand. [REDACTED]
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711
111 87 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till nuvarande och framtida verksamhet vid kemisk industri i Stenungsund, Västra Götalands län; nu uppskjutna frågor m.m.

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar provotiden och föreskriver följande slutliga villkor.

39. Det samlade utsläppet av VOC från verksamheten (exkl. diffusa utsläpp) får inte överstiga 80 ton per år. Det samlade utsläppet av klorerad VOC från verksamheten (exkl. diffusa utsläpp) får inte överstiga 55 ton per år.

40. Utsläppet av VCM till luft från tillverkning av PVC får från resp. tillverkningsmetod (exkl. diffusa utsläpp) inte överstiga följande värden, beräknade som medelvärde för månad.

Suspensions-PVC	0,01 kg/ton PVC
Pasta-PVC	0,3 kg/ton PVC

Med VOC i ovan angivna villkor avses VCM (vinylkloridmonomer), EDC (diklorethan), eten, etan, etylklorid, dikloreten, alkoholer, aceton, acetylen, propan,

Dok.Id 264045

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00

metylklorid och kloroform, Skulle andra flyktiga ämnen visa sig förekomma i utsläppet får tillsynsmyndigheten besluta att sådant ämne ska omfattas av definitionen av VOC.

41. Förbränningen av restgaser och flytande klorerade biprodukter får inte ske vid start av ugnen förrän den nått en förbränningstemperatur av 1050 °C. Förbränning ska därefter såsom målsättning ske vid en temperatur av lägst 1080 °C.

42. Tillförseln av klorerade restgaser och flytande klorerade biprodukter ska avbrytas

- om den registrerade ugnstemperaturen underskrider 1050 °C i 30 minuter eller
- om halterna av föroreningar i rökgaserna överstiger i villkor 12 föreskrivna utsläppsgränsvärdena för halvtimme (avser CO och HCl).

Tillförseln får återupptas när normal drift uppnåtts.

Mark- och miljödomstolen upphäver villkor 11 i deldomen 2009-02-11.

BAKGRUND

INEOS Sverige AB ("INEOS") har lämnat in prövotidsredovisning i en i deldom den 2012-08-24 uppskjuten villkorsfråga om utsläpp av flyktiga organiska ämnen till luft (exklusive diffusa utsläpp), och har samtidigt ansökt om upphävande eller ändring av ett villkor hänförligt till förbränningsugnen.

PRÖVOTIDSREDOVISNING M.M.**Förbränningsugnens betydelse för verksamheten.**

Förbränningsugnen är mycket viktig för att reducera utsläppen till luft från Stenungsundsanläggningen. Förbränningsugnen har få driftstopp och drivs i princip kontinuerligt. Förbränningsugnen är en reningsanläggning för restgaser från VCM- och PVC-fabriken och för tanklagergaser. Dessa gaser består till största delen av inert kvävgas och några enstaka procent klorerade alifater, eten och andra flyktiga organiska föreningar. Förbränningsugnen är även en återvinningsanläggning för flytande klorerade biprodukter som bildas i VCM-fabriken. De flytande klorerade biprodukterna består till stor del av EDC och andra klorerade alifater.

Genom förbränningen reduceras utsläppen till luft av flyktiga organiska ämnen och därmed minskar verksamhetens miljöpåverkan. Under prövotiden har INEOS utrett i vilken utsträckning utsläppen av flyktiga organiska ämnen kan minska genom att restgaser m.m. tillåts tillföras förbränningsugnen vid en lägre förbränningstemperatur än 1080 °C som föreskrivits provisoriskt. Skulle det visa sig möjligt att förbränna restgaser vid lägre temperaturer, kan förbränningsugnens renande funktion bli mer effektiv jämfört med idag. Dessutom skulle verksamhetens miljöpåverkan minska ytterligare.

Genomförda undersökningar

De försök som INEOS har företagit under prövotiden samt resultaten och bedömningarna därav redovisas närmare i Bilaga 1 till prövotidsutredningen. Arbetet har skett i samråd med tillsynsmyndigheten (Länsstyrelsen i Västra Götalands län).

I november 2013 genomfördes försök vid förbränning vid så låg temperatur som möjligt i intervallet 850-1080 °C. Det visade sig att förbränning vid cirka 880 °C gav varierande och inte tillräckligt hög förbränningseffekt, varför provtagning och analys gjordes vid en förbränningstemperatur om cirka 980 °C. Försöken visade att dioxinhalterna i renade rökgaser från förbränning vid cirka 980 °C var desamma som från förbränning vid cirka 1080 °C. Med utgångspunkt från de genomförda försöken är det således möjligt att bränna restgaser (klorhaltiga och icke klorhaltiga) vid lägre temperatur än 1080 °C utan att det påverkar utsläppet till luft av dioxin från förbränningsugnen,

Vid försöken var dioxinhalten i tvättvattnet från rökgasreningen förhöjd och INEOS har inte lyckats klarlägga anledningen till det. En möjlig förklaring är att försöken gjordes vid "full produktion", dvs. vid tillfälle då förbränningstemperaturen i ugnen är mycket hög och jämn. Behovet av att tillföra restgaser vid lägre ugnstemperaturer förutsätter ju att det inträffat någon form av störning eller stopp som gör att ugnen är under uppstart. Den högre dioxinhalten i tvättvattnet har dock fått INEOS att ge upp sina ambitioner om att nyttja förbränningsugnens reningsfunktioner för restgaser vid lägre temperaturer.

Förslag till villkor m.m.

Mot bakgrund av de utförda undersökningarna föreslår INEOS att domstolen avslutar provotiden avseende möjligheterna att minska utsläppet av flyktiga organiska ämnen genom att restgaser tillåts tillföras förbränningsugnen redan vid förbränningstemperaturer ner mot 1050 °C.

När det därefter gäller frågan om slutliga villkor för utsläppet till luft av flyktiga organiska ämnen gäller som provisorisk föreskrift (P.1) en trappstegsliknande konstruktion med successiv skärpning där utsläppet från och med årsskiftet 2013/14 inte får överstiga 80 ton per år. Trappstegskonstruktionen och nivåerna föreskrevs på förslag från INEOS och beaktar INEOS åtagande (manifesterat i villkor 34) att senast den 31 december 2013 leda acetylenhaltiga restgaser från saltsyratill-

verkningen till förbränningsugnen. Genom nämnda åtgärd bedömdes utsläppet av flyktiga organiska ämnen kunna minska med i storleksordningen 10 ton per år. INEOS bedömer att totalutsläppen av flyktiga organiska ämnen långsiktigt och uthålligt kan hållas under 80 ton per år även utan överledning. INEOS föreslår därför att nämnda nivå föreskrivs som slutligt villkor. Även i övrigt bör de provisoriska föreskrifter som gällt under prövotiden gälla som slutliga villkor.

INEOS föreslår således att domstolen i anslutning till att prövotiden avslutas föreskriver följande slutliga villkor för 2009 års grundtillstånd,

39. Det samlade utsläppet av VOC från verksamheten (exkl., diffusa utsläpp) får inte överstiga 80 ton per år. Det samlade utsläppet av klorerad VOC från verksamheten (exkl. diffusa utsläpp) får inte överstiga 55 ton per år.

40. Utsläppet av VCM till luft från tillverkning av PVC får från resp. tillverkningsmetod (exkl. diffusa utsläpp) inte överstiga följande värden, beräknade som medelvärde för månad.

Suspensions-PVC	0,01 kg/ton PVC
Pasta-PVC	0,3 kg/ton PVC

Med VOC avses VCM (vinylkloridmonomer), EDC (dikloreten), eten, etan, etylklorid, dikloreten, alkoholer, aceton, acetylen, propan, metylklorid och kloroform. Skulle andra flyktiga ämnen visa sig förekomma i utsläppet får tillsynsmyndigheten besluta att sådant ämne ska omfattas av definitionen av VOC.

41. Förbränningen av restgaser och flytande klorerade biprodukter får inte ske vid start av ugnen förrän den nått en förbränningstemperatur av 1050 °C. Förbränning ska därefter såsom målsättning ske vid en temperatur av lägst 1080 °C.

42. Tillförseln av klorerade restgaser och flytande klorerade biprodukter ska

avbrytas

- om den registrerade ugnstemperaturen underskrider 1050 °C i 30 minuter eller
- om halterna av föroreningar i rökgaserna överstiger i villkor 12 föreskrivna utsläppsgrensvärdena för halvtimme (avser CO och HCl).

Tillförseln får återupptas när normal drift uppnåtts.

Ansökan om ändring av villkor 11

För villkor 11 gäller att "*tillförseln av klorerade restgaser och biprodukter får återupptas då normal drift uppnåtts.*"

Villkoret avser förbränningsugnen och tillkom vid en tillståndsprovning 2009 (grundtillståndet). Villkoret behöver läsas tillsammans med det samtidigt meddelade villkoret 10 som handlar om när tillförseln av klorerade restgaser och biprodukter till förbränningsugnen ska avbrytas. Villkoret, när det meddelades, innebar således ingen begränsning i fråga om tillförseln till förbränningsugnen av icke klorerade restgaser,

Villkor 10 upphävdes genom en deldom 2012-08-24 och ersattes med den provisoriska föreskriften P 4. I samband därmed kom villkor 11 att stå som ett självständigt slutligt villkor. INEOS anser att frågan om återupptagande av tillförsel av restgaser och biprodukter till förbränningsugnen lämpligen bör regleras i anslutning till en reglering av när sådan tillförsel måste avbrytas. INEOS har därför föreslagit ett (nytt) andra stycke i förslaget ovan till slutligt villkor nr 42,

Med en sådan reglering blir villkor 11 överspelat varför det bör upphävas (förstahandsyrkande).

Skulle domstolen anse det inte föreligga skäl att upphäva villkoret bör det ändras så att det tydligt kopplar till när tillförsel av klorerade restgaser och flytande klorerade biprodukter måste avbrytas. INEOS yrkar i sådant fall (andrahandsyrkande) att villkoret får följande ändrade lydelse:

11. För det fall tillförsel till förbränningsugnen av klorerade restgaser och flytande klorerade biprodukter har avbrutits till följd av för låg förbränningstemperatur får tillförseln återupptas då normala driftförhållanden har uppnåtts.

INEOS anser för sin del inte att det är fråga om en lindring av de krav som gäller för verksamheten, utan om ett förtydligande av kraven. De särskilda förutsättningar som gäller för lindring av villkor enligt 24 kap. 8 § miljöbalken är därför inte tillämpliga.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket och **Myndigheten för samhällsskydd och beredskap** har avstått från att lämna synpunkter.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har anfört följande.

Länsstyrelsen tillstyrker företagets ansökan om slutliga villkor för flyktiga organiska ämnen (VOC) och de föreslagna villkoren 39,40 och 42. Länsstyrelsen anser att villkor 41 bör få samma formulering som den tidigare provisoriska föreskriften P.3.

Villkor 41.

Förbränningen av restgaser och flytande klorerade biprodukter får inte ske vid start av ugnen förrän den nått en förbränningstemperatur av 1080 °C och ska därefter ske vid en temperatur av lägst 1080 °C som målsättning.

Länsstyrelsen tillstyrker företagets ansökan om att upphäva villkor 11 i deldomen från 2009-02-11.

INEOS har i samråd med Länsstyrelsen genomfört ett försök med förbränning av restgaser vid lägre temperatur. Det första försöket vid 880 °C fick avbrytas på grund av problem med att hålla uppe förbränningseffektiviteten vid temperaturer under 950 °C. Därefter gjordes ett försök vid 980 °C. Dioxinhalterna i det utgående tvättvattnet från förbränningsugnen var kraftigt förhöjda och låg över riktvärdet i

samtliga prover som analyserades vid försöken. Dioxinhalten var även förhöjd i referensprovet.

Länsstyrelsen bedömer att det är viktigt att köra förbränningsugnen på ett sådant sätt att man har en viss marginal för att säkerställa en god förbränning och minimera bildning av dioxiner. Det är till exempel viktigt med god turbulens inne i ugnen så att det inte finns zoner med lägre temperatur och att förbränningen sker under optimala förhållanden. Vid ofullständig förbränning kan återbildning av dioxin ske i rökgaserna efter förbränningen. Det genomförda försöket tyder på att förbrännings-temperaturen är en viktig och känslig parameter för en god förbränning av de klorerade restgaserna i förbränningsugnen.

Det var vissa osäkerheter kring orsaken till de förhöjda halterna av dioxin i tvättvattnet. Länsstyrelsen bedömer att resultatet från försöket visade att det inte kan säkerställas att förbränning av restgaser vid lägre temperaturer jämfört med 1080 °C kan ske utan risk för ökad dioxinbildning. Länsstyrelsens bedömning är därför att kravet på att förbränning av restgaser ska ske vid en målsättningstemperatur på 1080 °C ska kvarstå.

Länsstyrelsen anser att det är bra och viktigt att företaget installerar ett kolfilter på tvättvattnet från förbränningsugnen nedströms det påsfilter som nu är installerat.

Det är också positivt att företaget åtar sig att klara ett begränsningsvärde på maximalt 80 ton VOC per år.

Länsstyrelsens inställning är att hantering av kolväten i så stor utsträckning som möjligt ska ske slutet och att utsläpp ska minimeras genom i första hand återvinning och i andra hand ska utsläpp i så hög grad som möjligt renas eller omhändertas genom förbränning, filtrering eller annan lämplig metod. Det är därför viktigt att företaget fortlöpande arbetar med att minska utsläppen av VOC, framför allt är det viktigt att minska utsläppen av klorerade kolväten.

Länsstyrelsen bedömer att slutliga villkor för utsläpp av VOC från verksamheten kan fastställas och godtar företagets förslag till slutliga villkor, förutom att villkor 41 bör få samma formulering som den tidigare provisoriska föreskriften P.3. Det saknas underlag för att kunna ta ställning till en sänkning av temperaturen från 1080 °C till 1050 °C vid start av ugnen.

Länsstyrelsen tillstyrker också företagets ansökan om att upphäva villkor 11 i deldomen från 2009-02-11 under förutsättning att ett tillägg görs i villkor 42 så som företaget föreslagit i sitt yrkande.

Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun har anfört att ett de villkor som INEOS har föreslagit bör fastställas och att ytterligare ett kolfilter snarast bör installeras för det utgående tvättvattnet för att säkerställa att dioxinutsläppen alltid är låga.

INEOS har svarat följande

Förbränningstemperatur vid start av ugnen (villkorsförslag 41)

INEOS har föreslagit att förbränningen av restgaser och av flytande klorerade biprodukter vid start av ugnen får ske när förbränningstemperaturen nått 1050 °C (del av villkor 41). Länsstyrelsen har ansett att förbränningstemperaturen ska ha nått 1080°C innan förbränningen får påbörjas. Länsstyrelsen har anfört att resultatet från det genomförda försöket inte visar att det kan säkerställas att förbränning av restgaser vid lägre temperatur än 1080 °C kan ske utan risk för ökad dioxinbildning. INEOS vidhåller sitt förslag och anför följande. INEOS delar inte Länsstyrelsens uppfattning utan anser att det genomförda försöket visar att utsläppet till luft av dioxin inte ökar vid en jämn förbränningstemperatur om 980 °C jämfört med en jämn förbränningstemperatur om 1080 °C, se bl.a. avsnitt 4.2 i bilaga 1 till ingiven provotidsredovisning. INEOS bedömer att en sänkning av föreskriven lägsta förbränningstemperatur vid start av ugnen kan ske utan risk för ökade utsläpp av dioxin till luft.

Mot bakgrund av ovanstående anser INEOS att det är tillfredsställande utrett att villkor 41 kan ges den av INEOS förslagna utformningen utan risk för ökade dioxinutsläpp.

INEOS vill vidare framhålla att det är viktigt att förstå det aktuella villkorets betydelse för driften av förbränningsugnen och för verksamheten. De olika strömmarna med restgas som läggs in till förbränning kommer från olika processer i verksamheten, har olika beståndsdelar och innehåller därför varierande olika mängd energi per volymenhet. Vissa strömmar innehåller mycket energi och andra strömmar innehåller mycket inertgaser, vilket kräver mer stödbränsle. Förbränningstemperaturen påverkas därför av vilken restgasström som tillförs förbränningsugnen. I praktiken innebär detta att förbränningstemperaturen varierar vid uppstarten samt att det är svårt att säkerställa en exakt förbränningstemperatur om minst 1080°C samtidigt som restgasströmmar läggs in och påverkar förbränningstemperaturen. Vid normal drift är det tillåtet att temperaturen sjunker tillfälligt under målsättningstemperaturen 1080 °C. Av nyss redovisade praktiska skäl kan förstås att denna undantagsmöjlighet behövs ännu mer vid uppstart av förbränningsugnen.

Övrigt

Såväl Länsstyrelsen som Tekniska myndighetsnämnden har ansett det bra och befogat att INEOS enligt uppgift i prövotidsredovisningen installerar kolfilter för rening av tvättvattnet från förbränningsugnen (och därigenom minskar utsläppet av dioxin). Installationen kommer att ske under innevarande år.

DOMSKÄL

Av bolagets prövotidsredovisning framgår att målet nu kan avslutas i de uppskjutna frågorna. Som bolaget har anfört framgår det av utredningen att förbränning kan ske vid en lägre temperatur än 1080 °C utan risk för ökade utsläpp av dioxin. De ökade utsläppen av dioxin med tvättvattnet synes inte ha samband med förbränningstemperaturen. Till det kommer att bolaget, såsom medgetts, genom denna dom åläggs rena detta vatten med ett kolfilter. Bolagets villkorsförslag avseende lägsta förbränningstemperatur kan därför fastställas i den delen.

Övriga villkorsförslag framstår som okontroversiella.

Vidare framstår det som befogat att upphäva villkor 11 och istället föreskriva villkor 42.

Genom denna dom är nu samtliga uppskjutna frågor avgjorda.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 21 maj 2014.

Gunnar Bergelin

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Gunnar Bergelin, ordförande, och tekniska rådet Joen Morales.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.